

Täysistunto

Perjantai 19.4.2024 klo 12.59—13.30

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen tasavallan hallituksen ja Ruotsin kuningaskunnan hallituksen välillä raja-alueen poliisiyhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi ampuma-aselain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 92/2023 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 6/2024 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Ensin päätetään hallintovaliokunnan mietinnön HaVM 6/2024 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksista. — Keskustelu, edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

13.07 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa herra puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Käsitteilyssä on hallintovaliokunnan yksimielinen mietintö. Yksinkertaisesti kerrottuna tämän hallituksen esityksen tarkoituksena on tehostaa maiden välistä poliisiyhteistyötä ja siten edelleen parantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten ehkäisemistä, paljastamista ja tutkintaa maiden välisellä raja-alueella, ja nämä maat ovat Suomi ja Ruotsi. Tätä sopimusta sovellettaisiin Suomessa Enontekiön, Kolarin, Muonion, Pellon, Tornion ja Ylitornion kuntien alueella, ja Ruotsissa sopimusta sovellettaisiin Haaparannan, Kiirunan, Pajalan ja Ylitornion kuntien alueella.

On erittäin tärkeää, että poliisiyhteistyötä tehostetaan maiden välillä. Se on tärkeää Pohjoismaissa pohjoismaisen yhteistyön kannalta mutta toki myös kansainvälisesti, globaalisti, myös Eurooppaa ajatellen. On tärkeää, että tiedämme, missä mennään, ja poliisiyhteistyötä edistämällä voimme saada mahdollisimman parhaan hyödyn, niin että turvallisuus säilyy ja rikoksia ennaltaehkäistään ja niitä paljastetaan ja myös tutkinta on sujuvaa ja raja-alueella asiat hoituvat hyvin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

13.09 **Heikki Autto kok:** Arvoisa herra puhemies! Edustaja Juvonen tässä edellä ansiokkaasti esittelikin jo tätä hallintovaliokunnan yksimielistä mietintöä. Ensimmäisessä käsittelyssä jo eduskunta tämän lain sisällön on mietinnön mukaisena päättänyt, ja nyt varmasti voimme aivan hyvillä mielin tämän lain hyväksyä ja sitä kautta sitten saattaa voimaan tämän valtiosopimuksen, jolla tosiaan parannetaan turvallisuusviranomaisten kykyä toimia kaikkein vakavimpien rikosten torjunnassa ja turvallisuuden varmistamisessa tuolla pohjoisessa väylän molemmin puolin niin, että tosiaan ihmisten turvallisuutta paranne-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2024 vp

taan ja henkeä uhkaavia tilanteita ja vakavaa väkivaltaa toivottavasti pystytään sitten estämään.

Mutta tosiaan, arvoisa puhemies, se, mitä haluaisin tähän kokonaisuuteen liittyen sanoa, on se, että erityisesti Ruotsissa ja toki varmasti kasvavassa määrin myös Suomessa on kasvavaa tarvetta poliisin läsnäololle eri puolilla maata, mutta varmaan molempien maiden tapauksissa ennen kaikkea suurissa kaupungeissa, joissa on hyvin ei-toivottua rikollista toimintaa. Ruotsista tietysti olemme nähneet ja ruotsalaiset kollegat ovat siitä meille avoimesti kertoneet, että heillä tilanne järjestäytyneen rikollisuuden osalta on karannut osittain käsistä, ja nyt kun siihen on lähdetty kovalla kädellä puuttumaan — se vaatii valtavasti viranomaisten resursseja, se vaatii valtavasti muun oikeudenhoidon resursseja — niin on todella tärkeää varmistua siitä, että viranomaisresursseja on riittävästi aivan kaikilla Suomen alueilla, ja totta kai toivottavasti myös Ruotsi taas tässäkin tapauksessa sopimuskumppanina huolehtii, että heillä vastaavasti on riittävät viranomaisresurssit tuolla, myös Tornionlaaksossa.

On selvää, että tästä sopimuksesta pitää tulla lisäturvaa alueen ihmisille ja sen tulee jouhevoittaa sitä viranomaisten yhteistoimintaa tavalla, joka tosiaan lisää turvallisuutta. Sopimus ei saa olla ikään kuin syy sille, että alueilta jompikumpi tai pahimmassa tapauksessa molemmat maat voisivat sitten tätä turvallisuusviranomaisten läsnäoloa keventää, ikään kuin luottaisivat siihen, että no kyllä se kaveri sitten kutsuttaessa homman hoitaa.

Elikkä tämän vetoamuksen tässä koko eduskunnalle haluan esittää, että aivan kuten pääministeri Orpon hallituksen ohjelmassakin on tavoitteeksi asetettu, niin turvallisuusviranomaisten resursseja määrätietoisesti vahvistetaan, ja joka puolella maata poliisit ja turvallisuusviranomaiset ovat kaikkien niiden turvana, jotka lain oikealla puolella ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

13.12 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Olen tässä salissa joskus todennut, että ystävät voimme valita, naapureita emme. On kuitenkin myönteistä, että edes länsinaapurimme on tällainen, joka on myös meille ystävä. Tässä hallintovaliokunnan esityksessä Suomen ja Ruotsin rajayhteistyötä, poliisiyhteistyötä, tehostetaan nimenomaan rikostorjunnan vahvistamiseksi.

Tässä edellä puheenvuoroissa kuulimme, miten hallintovaliokunta on tätä käsitellyt ja esitys on yksimielinen. Asia on siis tärkeä ja perusteltu, mutta kun tuossa hieman tutustuin tähän hallintovaliokunnan käsittelyyn ja siellä esille nousseisiin asioihin, niin kyllä tässä tuntuu, että myös ihan käytännön arjessa tulee olemaan erilaisia haasteita. Toivotaan, että myös näihin ratkaisut sitten löytyvät, niin että tämä yhteistyö sujuu tehokkaasti ja resurssit ovat myös vaikeimmissa tilanteissa hyvin käytettävissä. Eli myönteinen asia, että länsirajalla yhteistyö maiden välillä toimii.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

13.13 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Nyt meillä todella on käsitellyssä asiakokonaisuus, joka hyvin konkreettisesti osoittaa, mitä tämä Pohjoismaiden välillä tehtävä yhteistyö on ja mihin parhaimmillaan sillä voidaan päästä. Tässä konkreettisesti nyt puututaan tähän turvallisuustilanteeseen, ja jos nyt oikein haluaa konkretisoida, mitä tämä tarkoittaa, niin käytännössähän kysymys on siitä, että raja-alueella lähin partio voi sen tehtä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2024 vp

vän hoitaa. Siitähän tässä on kysymys elikkä siitä, että jompikumpi maa, joko Suomi tai Ruotsi, tällä raja-alueella voi toiselle osapuolelle tehdä pyynnön, pystyisikö sieltä esimerkiksi partio jonkun turvallisuustehtävän hoitamaan. Tai jopa siinä tilanteessa, että tällaisista pyyntöistä ei tulisi mutta näillä raja-alueilla olisi henkeä tai terveyttä vakavasti uhkaava tilanne päällä, voi toisen valtion poliisi tähän tehtävään tarttua. Tällä sopimuksella juuri tällaisia tilanteita säädellään ja saadaan nämä toimimaan. Ja niin kuin tuossa alussa jo totesin, tämä on oikein hyvä esimerkki siitä, mihin parhaimmillaan kahden ystävän välinen yhteistyö voi johtaa: pystytään myös turvallisuudesta huolehtimaan yhdessä paljon paremmin kuin jos tekisimme sen erikseen.

Totta kai tähän liittyy myös se toinen puoli, että vaikka tässä säädetään näistä mahdollisuuksista, miten turvallisuusviranomaiset voivat toimia myös siinä toisessa maassa, niin sitten tullaan totta kai tähän käytännön maailmaan, miten käytännössä kuitenkin molemmat huolehtivat siitä, että tuolla raja-alueella turvallisuusviranomaisilla on tarvittavat resurssit ja vältymme juuri siltä skenaariolta, johon edustaja Autto tässä hyvin viittasi, että toinen laskisi vain toisen varaan, että jos me emme täällä nyt pysty resursseja ylläpitämään, niin varmasti naapuri hoitaa. Tämäkin on todella tärkeää, että nyt sitten maat kuitenkin ylläpitävät molemmin puolin ne viranomaisten resurssit, joita jo tälläkin hetkellä on, ja nyt tällä sopimuksella niitä ainoastaan voidaan yhdessä käyttää huomattavasti paremmin, jotta todella turvallisuustilanne taataan.

Ja ylipäättänsäkin, arvoisa puhemies, kun tässä nyt käsitellään hyvin konkreettista esitystä, jolla Pohjoismaiden välillä tätä yhteistyötä nyt lisätään, niin on syytä muistuttaa, että meillä on varmasti monia muitakin elämän osa-alueita, joilla entisestään voisimme lisätä täällä Pohjolassa yhteistyötä ja sitä kautta saada parempia asioita aikaan kuin vain sillä, että tekisimme yksin. Ja varmasti voisi kuvitella, että ihmiset, jotka todella tuolla useamman valtion rajaseudulla elävät arkeaan, joka on luultavasti useammankin valtion alueella tapahtuvaa, hyötyisivät kaikinensa tästä, että nyt nämä maat eli Suomi ja tässä tapauksessa Ruotsi, mutta miksei myös Norja, paremmin tekisivät yhteistyötä tuolla pohjoisen alueella.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kari, olkaa hyvä.

13.16 Mika Kari sd: Arvoisa herra puhemies! Olen saanut kolmen edellisen kauden, 12 vuoden, ajan toimia hallintovaliokunnassa, joka tämänkin mietinnön on laatinut, ja niidenkin vuosien aikana oppinut huomaamaan, kuinka tärkeää eduskunnassa on, että meillä on myös asioita, jotka meitä yhdistävät. Hallintovaliokunnalla on tehtäväkentässään muun muassa poliisi, Tulli ja Rajavartiolaitos tätä sisäisen turvallisuuden kokonaisuutta, ja niinpä tämäkin mietintö on tässä eduskunnassa yksimielinen, mikä sinänsä on iso arvo ja ansaitsee tulla huomatuksi.

Poliisiyhteistyö on tärkeää rajojen välillä, tällä hetkellä niin Ruotsin kuin Norjankin rajojen yli. Tätäkin kansainvälistä sopimusta on aloitettu laatimaan jo viime vaalikaudella, ja on hyvä, että tämä sopimus näkee nyt täällä eduskunnassa päivänvalon. On tärkeää, että tällä sopimuksella lähdetään myös kehittämään poliisiyhteistyötä Suomen ja Ruotsin välillä alueella, joka on jo perinteisesti ollut hyvän yhteistyön raja, mutta erityisesti nyt lähdetään hakemaan muun muassa kielitaitokysymyksiin ja tämäläisiin asioihin uudenlaisia otetta, jotta varmistetaan poliisin tehokas tehtävässä onnistuminen niin Ruotsin kuin Suomen puolella hyvässä yhteistyössä kahden valtion välillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2024 vp

Haluan kiinnittää huomiota myös siihen, että on tärkeää, että tätä sopimusta myös seurataan, tehdään parlamentaarista työtä ja ministeriöissä tehdään hallituksen työtä, että seurataan, millä tavalla tämä sopimus on tuottanut uutta hedelmää ja minkä tyyppisiä huomioita tästä on tehtävissä, koska odotettavissa on, että kahden Nato-maan välinen yhteistyö turvallisuuskysymyksissä laajemminkin ottaa uusia askeleita ja pystymme yhdessä vahvistamaan myös tätä Pohjolan sisäistä hyvinvointia myös näissä turvallisuuden keskeisissä kysymyksissä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

13.18 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vain sen verran, että Suomen ja Ruotsin viranomaisten välinen yhteistyöhän on perinteisesti ollut erittäin hyvää, kuten muutenkin kaikilla yhteiskunnan aloilla, ja nyt varsinkin Nato-maina on hyvä, että näitä sopimuksia saatetaan todella nykyaikaiseen asentoon. Kuten tiedetään, Ruotsissa on turvallisuustilanne, ne vaikeat kohdat, heidän omien ongelmiansa takia siirtynyt enempi suuriin kaupunkeihin, kuten Tukholma ja Malmö. Siellä on näitä erittäin vaarallisia tilanteita ollut paljon, ja poliisien ja viranomaisten toiminnan painopiste on siellä. Nyt kun tämä yhteistyö pohjoisessa Suomessa ja pohjoisessa Ruotsissa tällä keinoin saadaan paremmalle tasolle, niin se on erittäin hyvä asia molemmille valtioille. Sekin kannattaa muistaa, että eihän tässä anneta toisen maan viranomaisille vapaata meno-oikeutta toiselle puolelle. Kyllähän ne ilmoitukset kulkevat nopeasti, ja se partio, joka sattuu lähempänä olemaan ja jolla tämä asia on lähinnä, hoitaa sitä heti ja sitten tarvittaessa saa apua, niin että ei tässä mikään villi tilanne ole syntymässä, vaan ihan lain mukainen hyvä yhteistyö, joka on saamassa nyt oikeat puitteet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

13.20 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Poliisitaustaisena kansanedustajana voin sanoa, että tämä sopimus on hyvä. Pohjoisilla alueilla Suomessa ei välttämättä ole yhtään poliisia liikaa, niin sanottuja harva-aluepartiointeja, ja jos me tällä saamme turvattua ja lisättyä raja-alueilla tapahtuvaa turvallisuutta, niin se on ehdottoman hyvä asia.

On kuitenkin toivottavaa, että tämä laajenisi myös esimerkiksi Suomen ja Norjan välille, ei pelkästään Suomen ja Ruotsin välille. Tapahtumia ei välttämättä vuositasolla ole montaakaan, mutta on syytä myös muistaa se, että tätä yhteistoimintaa on syytä harjoitella. On taattava se, että molemmilla osapuolilla on yhteinen kieli, mitä käytetään näissä tilanteissa, ja myöskin se, että radiokalusto ynnä muu toimii, ettei tule sellaisia tiedonkatkoksia, ettei tiedetä, kuka on takaa-ajettava ja kuka on takaa-ajaja. Näihin toivon selkeyttä kuitenkin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

13.21 **Saku Nikkanen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä on jo kuultu edeltävissä puheenvuoroissa ja käsittelyvaiheissa erinomaisesti esiteltyä Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin turvallisuutta lisäävää lainsäädäntöä, ja tämä jatkaa myöskin hallintovaliokunnan yksimielisten mietintöjen sarjaa koskien kansallista turvallisuuttamme yhteisen isän-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2024 vp

maamme hyväksi — täytyy jälleen kiittää valiokuntaa hyvästä yhteistyöstä turvallisuusasioissa.

Tämän laajan yhteistyön henki on, että molempien meidän, niin Ruotsin kuin Suomenkin, niukkojen resurssien yhteisellä käytöllä saadaan turvattua paremmin harvaan asutun Pohjois-Suomen ja Pohjois-Ruotsin aluetta. Tässä onkin tärkeää pitää kiinni siitä, että yhteistyö on molemminpuolista ja myös että molemmat osapuolet hoitavat velvollisuutensa eikä sinänsä synny mitään hyväksikäytön tilannetta esimerkiksi meidän poliisin resurssien liiallisella käytöllä. Elikkä kun edustaja Kari nosti esille tämän seuraamisen, niin on tärkeää, että seurataan, mitä kokemuksia tästä yhteistyöstä saadaan.

Lisäksi on kyllä todella kannatettavaa, että yhteistyön laajentaminen Norjan kanssa tulisi olemaan seuraava askel koko yhteisen pohjoisen alueen turvallisuuden parantamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

13.22 **Johannes Koskinen sd:** Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunta kiinnitti huomiota käsitteiden tarkkuuteen tuossa ehdotuksessa ja esitti myös täsmennyksiä poliisin voimankäytösäännöksiin, ja hallintovaliokunta on asianmukaisesti ne muutokset tehnyt.

Tärkeätä on myös koulutus kaikessa laajuudessaan sekä Ruotsin että Suomen puolella. Vaikka esimerkiksi Suomessa seurataan tarkoin ruotsalaisia poliisisarjoja, niin tässä käytännön työssä tarvitaan huomattavasti parempaa tarkkuutta siinä, miten toimitaan yhdessä ja pysytään kummallakin puolella rajaa sitten lainsäädännön puitteissa.

Hallintovaliokunta kiinnittää ihan oikein tuossa mietinnössään huomiota, että työturvallisuuteen liittyvät olennaisesti poliisipartioiden yhtenäiset toimintatavat ja yksiselitteinen johtamisjärjestelmä, myös yhteensopiva koulutus isäntäosapuolen kanssa, ja että viranomaiskäyttöön soveltuva viestintävälineistö sekä kielitaito ovat työturvallisuuden edellytyksiä ja tietysti myös koko tehtävän asianmukaisen suorittamisen edellytyksiä. Hallintovaliokunta korosti, että partioiden yhteiset toimintatavat, johtamisjärjestelmä, kaikki sopimuksen käytännön täytäntöönpanoon liittyvät kysymykset tulee sopia Suomen ja Ruotsin poliisien kesken ennen sopimuksen soveltamisen aloittamista, ja toivotaan, että tosiaan tämä sopiminen ja kouluttaminen sujuu hyvässä hengessä tämän ehdotuksen hyväksymisen myötä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Hallintovaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

13.24 **Mauri Peltokangas ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! On ollut hyvää keskustelua, ja tässä on nostettu erittäin hyviä huomioita. Kuten tässä edellinen kollega totesi, niin perustuslakivaliokunta toi ansiokkaasti hyviä huomioita valiokunnan työhön, ja näin valiokunnassa sitten edettiin ja tehtiin nämä tarvittavat täsmennykset.

On ehdottoman tärkeää, että yhteistyö, joka on ollut pitkään hyvää, vahvistuu, ja totta kai nyt Nato-maiden yhteistyö on vieläkin parempaa. Pohjoisen alueen poliisiyhteistyö on erittäin tärkeää jo senkin takia, että pohjoinen alue on laaja ja molemmilla mailla resurssit ovat sitä, mitä ovat. Ruotsin kohdalla tänä päivänä tietenkin tilanne on siinä mielessä ongelmallisempi, että heillä Etelä-Ruotsi vie hyvinkin paljon poliisiresursseja myöskin Pohjois-Ruotsin alueelta. Tältä osin on tietenkin ymmärrettävää, että tällainen yhteistyö siinä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 39/2024 vp

ihan rajavyöhykkeellä on erittäinkin hyvää ja auttaa molempien maiden sisäisen turvallisuuden osalta eteenpäin.

Tässä on muutamia huomioita kiinnitetty esimerkiksi näihin... Edustaja Niemi toi ansiokkaasti esiin esimerkiksi poliisiviranomaisten yhteydenpitovälineiden keskenään soveltuvuuden, joka on hyvin tärkeää. Monia muitakin, mutta totta kai se kieli, kieliasia, tässä on se tärkein, ja onni onnettomuudessahan tietenkkin on, että meillä Pohjoismaissa, kaksikielisessä Suomessa kyllä pärjätään siellä pohjoisessa myöskin ruotsin kielellä. Täten tämä varmasti tulee, sittenkin kun se käytäntöön joskus tulee, toimimaan erinomaisesti. Valiokunta, totta kai, tähdensi myöskin sitä, että tämä koulutuspuoli perustuu tässä vapaaehtoisuuteen. Elikkä tässä ei veloiteta yhtään virkamiestä lähtemään tähän koulutuskuvioon, vaan se on vapaaehtoisuuteen perustuvaa, mikä on sinällään hyvä. Tarvittaessa me varmasti sitten saamme sinne niitä partioita, jotka yhteistyössä tekevät.

Kiitän valiokuntaa erinomaisesta työstä. Kiitän myöskin perustuslakivaliokuntaa hyviä näkemyksistä ja työkaluista meille sinne valiokuntaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 92/2023 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 92/2023 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.